

LIBER TERTIUS.
THEMATA AD EXERCENDUM.

CAPUT PRIMUM.

THEMATA PRIMI GRADUS.

Concordantia nominis substantivi.

Num. 1—4.

428. Cartejam, urbem opulentam, caput gentis ejus, Hannibal expugnavit. — Sempronius, mel ac deliciae tuae, litteras Messanam ad nos dedit. — Volsinii, Etruriae oppidum, incendio perierunt.

429. Arpini, Volscorum oppido, natus est M. Tullius. — Cajetae, veteri urbe, exsulavit C. Mummius. — Argis, in Graecorum urbe, litterae floruerunt.

430. Duo fulmina imperii, Cnejus et Publius Scipiones, extincti sunt. — Aegyptus, vitiorum genitrix, hos mores induxit. — Adscisces nova verba, quae genitor produxerit usus.

Concordantia nominis adjectivi.

Num. 5—15.

431. Hannibal deversatus est apud Sthenium Pacuviumque, *inclytos* nobilitate et divitiis. — Septem pueri totidemque virgines *adhibiti* ad coenam sunt. — Rex regiaeque classis eodem die sunt *profecti*.

432. Neque Tullius neque Terentia ejus *graecanica* fuit. — Plerosque velocitas et natura loci *tutata* sunt. — Antonius sororque ejus *indigni* sunt vinculis.

433. Jupiter cum Junone de Saturno *nati* sunt. — Marius cum Sylla odio ab Romanis *habiti*. — Catilina cum suis conjuratis *profligatus* a Petrejo est.

434. Picenum Mantuaque *proxima* est Siculo freto. — Legati litteraeque *mittendae* fuerunt. — Frater et soror *praediti* sunt ingenio.

435. Jovem et Junonem colunt, quod *eorum* nutu putant regi orbem. — Minuta plebs *oppressi* sunt tribunitia potestate. — Ingens turba *effusi* ad valvas aditum intercludebant.

436. Rhodanus, fluminum *celerrimus*, alluit hostium oras. — Elephas, *maximum* animalium, nascitur in Africa. — Pavones, avium *pulcherrimae*, inficete canunt.

437. Millia nummum in eos ludos *impensi* sunt. — *Capta* in proelio sunt annulorum tria millia. — *Caesi* sunt in acie Helvetiorum duo millia.

438. Is morbus amentia *appellata* est. — Furor poetarum oestrum a Graecis *vocatus* est. — Non omnis cupiditas vitium est *dicenda*.

439. Ex socordia praemium petere, *ea* vero insolentia est. — Ait Plato, negat Aristoteles; *ea* autem sunt bina philosophiae lumina. — Pedem in acie referre, *ea* demum ignavia est.

440. Haustus *calidae* nauseam creat. — Scipio exercitum ad *hiberna* deduxit. — Aeneas in *altum* vela fecit.

Concordantia pronominis relativi.

Num. 16—24.

441. Pompejus id bellum, *quo* omnes gentes premebantur, aestate confecit. — Litteras tuas legi, *quas* mihi Philotimus reddidit. — Non sum ego is, *qui* miseros superbia opprimam.

442. Vel virtus tua vel vicinitas, *quod* ego in propinqua parte amicitiae pono, facit, ut te moneam familiariter. — Hoc tua parvi refert, *qui* rude donatus es. — Solatium vestrum, *qui* injuria afflictamini, mihi curae est.

443. Sylla dictatore, plebs suis fortunis vitaeque, *quae* sunt homini carissima, timere coepit. — Exactus est Tarquinius uxorque ejus, *quorum* alter senatui invisus erat, altera populo. — *Quos* misisti Brundisium pueros, ii epistolam mihi tuam reddiderunt.

444. Locus est non longe ab Alexandria, *qui* Delta nominatur. — Pompejus, *quae* fuit gloria nostri imperii, superatus a Caesare est. — Locus est in carcere, *quod* Tullianum appellatur.¹

Concordantia verbi.

Num. 25—32.

445. Ego patriam meo periculo *servavi*, vos salvi sine periculo esse non *curatis*. — Remus et Romulus de imperii primatu auguria *consuluerunt*. — Marius et Sylla Romanam *vexavit* civitatem.

446. Neque ego neque tu vim cuiquam *attulimus*. — Tu fratresque tui functi *estis* officio. — Et ille et nos vestram causam *suscepimus*.

447. Tullius cum Petrejo conjuratos *oppresserunt*. — Catilina cum sociis sceleris in proelio *caesi* sunt. — Terentia cum sorore *facta* est compos voti.

448. Maxima pars vatum *decipimur* specie recti. — Turma equitum castra *invadunt*. — Dextrum cornu *fecerunt* in Romanos impetum.

449. Sua quisque negotia *agitant*. — Suos quisque mores maxime *sequuntur*. — Uterque me in suam sententiam *duxerunt*.

450. Uterque senator *pollebat* apud populum gratia. — Liberi Volumniae alius alio casu *cecidit*. — Sorores Scauri alia alio *interierunt* fato.

451. M. Tullius togam, C. Marius sagum *dilixerunt*. — Tullius dicendo, Caesar proeliando Romanam *auxerunt* civitatem. — Rhodanus Francicos, Iberus Hispanos agros *alluit*.

¹ Cetera de relativo exercitia habes in n. 683 et sqq.

452. Si tu haec feceris, omnes laudabunt; si ego, a plerisque reclamabitur. — Nemo tuam, multi sororis tuae virtutem admirantur. — Non tam Claelia equo evadens, quam tu servans domi in honore fuisti.

Constructio nominis substantivi.

Num. 33—38.

453. Hoc fuit initium salutis Atticorum. — Cupido praedae transversos egit Carthaginensium duces. — Jugurtha ambitione regni Hiempsalem interfecit.

454. C. Fabius adolescens exiguo corpore fuit, sed magno robore. — Horatius Cocles incluta fortitudine miles patriam periculo liberavit. — Agesilaus, summae virtutis imperator, in portu Menelai decessit.

455. C. Ziti orationes tantum argutiarum et urbanitatis habent, ut paene stilo Attico scriptae esse videantur. — Scire velim quid animorum quidve spei habeatis. — Rex in castris reliquum hiemis traduxit.

456. Quid mulieris uxorem habet Phormio? — Quid consilii caperent obsessi nesciebant. — Numquam Scipio plus militi laboris imposuit, quam sibi sumpsit.

457. Penetrare in interiora urbis Poenus non est ausus. — Per salebrosa viarum iter ingressi sunt Samnites. — Hannibal per ardua montium duxit elephantos.

458. Antiqui poetarum negligebant in carmine numerum. — Lanarum nigrae nullum colorem bibunt. — Multi Graecorum terga verterunt.

459. Nunc mihi tua fide opus est. — Usus erat socru viginti minis. — Vos videritis opusne sit hac repudiata an remissa domum.

460. Eloquere quanto argento tibi sit opus. — Decem talenta opus imperatori erant. — Ad bellum Asiaticum multae impensae opus fuit.

461. Opus erat componere cum Romanis bellum. — Quibus rebus confectis opus erit, eae intra parietes conficiantur. — Si tempori ad castra veniendum erat, properato opus fuit.

Constructio nominis adjectivi.

Adjectiva cum genitivo.

Num. 39—41.

462. Scaevola omnium consiliorum factus erat particeps. — Antonius, consors vitiorum fratris, virtutum ejus expers fuit. — Unus Decius Magius erat exsors foederis Punici.

463. Indoctus pilae, trochive quiescit. — Scipio prudens impendentium malorum se ad hiberna recepit. — Orae illae australes olei quidem fecundae sunt, sed vini steriles.

464. Cato re rustica eruditus scripsit de agris colendis. — Adolescens doctrina egregie instructus scribendi expers erat. — Lucullus bonis artibus institutus praeclara facinora bello confecit.

465. Varro praeceps animi conseruit cum hoste manum. — Purus sceleris non eget Mauri jaculis. — Consul consilii ambiguus collegam consulendum censuit.

Partitiva et numeralia.

Num. 42—45.

466. Plerique Samnitium in proelio ceciderunt. — Aliqui sociorum ad Hannibalem defecerunt. — Nonnullos Carthaginensium Scipio in gratiam recepit.

467. Nulla de virtutibus regum quam clementia admirabilior est. — Quatuor et septuaginta ex equitibus in flumen dejecti sunt. — Video adesse aliquos de grege Epicuri.

468. Verres quingentos Siculorum in vincula coniecit. — Nongentos fugitivos Pompejus persecutus est. — Sexaginta Romanorum capti sunt per insidias.

469. Mille equites deditionem fecerunt. — Centum naves tectas et peditum decem millia rex in Asiam miserat. — Sestertiorum plus mille in eam coenam Dolabella impendit.

470. Pridie idus junias litteras abs te binas accepi. — Haec elementa vel pueris e ludo cognita sunt. — Flamen e sacerdotio Herculis Clodium ab aris prohibuit. —

Adjectiva cum dativo.

Num. 46—47.

471. Quaerendum est quid sit *aptum personis*, temporibus et locis. — Nihil est *aptius* in historia *ad delectandum* quam temporum varietates. — Praemissi exploratores *idoneum castris* locum delegerunt.

472. Brutus *inimicitior* erat *Caesari* quam Clodio. — Omnia *ei cum Graecis communia* fuisse fertur. — Sisigambis *Alexandro superstes* esse erubuit.

473. Consilia senum solent *junioribus salutaria* esse. — Duo praedia *Sempronii* esse *propria* ferebant, tertium *commune ei cum genero*. — Ecquis alius *Sosia* intus est, qui *mei similis* sit?

Adjectiva cum ablativo.

Num. 48—51.

474. Fabius exercitum *spoliis onustum* ad urbem reduxit. — Vir *divina praeditus mente* facile parvo contentus erat. — Hostium *ignavia* plus quam sua *virtute fretus* proelium dictator iniit.

475. Ne ipse quidem Caesar *alienus* fuit a Graecorum *consuetudine*. — Lingua delphinis est *haud differens a suilla*. — Catilina *nobili genere natus* fuit ingenio malo.

476. Animus *liber* erat mihi a *spe*, metu, partibus *reipublicae*. — Orbem te atque *extorrem a solo patrio* videbamus. — *Vicesimum a Carano* Macedones Perseum numerabant.

477. Cajus *tertio die*, *quam domum revenit*, pestilentia interiit. — Antonius *consulatam alia atque* Tullius fortuna gessit. — Non *idem revertit consul*, *quam reversurus* nuntiabatur.

Adjectiva comparativa.

Num. 52—59.

478. Quis *Platone uberior* in dicendo, quis *Aristotele nervosior*, quis *Theophrasto dulcior*? — *Callidiorem* vidi neminem *quam Phormionem*. — Ajo te *doctiorem* esse *quam Thalem Milesium*.

479. Vos patriam, *qua nihil est carius*, mihi reddidistis. — Comitia *expectatione omnium paciora* fuerunt. — *Amplius triginta diebus* milites in aestivis feriati sunt.

480. Hortensius *diutius solito* pro Verre peroravit. — Istos ego servos *furaciores* censeo esse *quam crudeliores*. — Et nequam *Sosia* est et stultus; sed *nequior quam stultior*.

481. Quidvis ego perferre malim *quam* istius sycophantae nugas. — *Latiior* *Adria* est *quam* nautae opinantur. — Nihil *libentius* facio, *quam* lego tuas litteras.

482. Haec sunt *obscurius* dicta, *quam ut* possint a populo intelligi. — *Doctior* fuit Crassus, *quam quomodo* eum Quintius describit. — Nihil *magis* objurgant, *quam quod* nolui esse sceleris socius.

Adjectiva superlativa.

Num. 60—61.

483. Antiochus illis temporibus *potentissimus omnium* regum censebatur. — *Inter equites* Campanos *acerrimus* Jubellius erat. — Omnium *Hispanorum maxime* imbelles habentur Turdetani.

484. M. Cato juris civilis *peritissimus ex omnibus* putabatur. — Habes pro te homines *totius provinciae nobilissimos*. — Alexander, *ex regibus potentissimus*, veneno periit.

485. Jugurtham, regem *inter Numidas* longe *nequissimum*, Marius triumphans egit ante currum. — Verrem, *inter fures* multo *furacissimum*, Tullius tribus actionibus fugavit. — Qui litteris sub Molone animum adjecerat, *evasit quam doctissimus*.

Constructio pronominis.

Num. 62—92.

486. Jam *ista solius tua culpa* est, quem nullius probri pudet. — *Tuam virtutem vel togati vel armati* populus Romanus suspexit. — *Vestro amborum* praesidio evasi periculum.

487. In *vestra omnium* laetitia me unum lacrymari non oportebat. — Ne fletus quidem *omnium nostrum* ullam tibi

lacrymam ciere potuit. — Mihi patria, quae communis est *omnium nostrum* parens, carendum fuit.

488. Negotium istuc non est dignum viribus *nostris*, qui majora onera sustinere soleamus. — *Meamne dormientis* aures vellere ausus es? — Tabulae *tua* culpa, tabularium *negligentis*, perierunt.

489. Non totus moriar; sed *parte* meliore *mei* superstes ero. — Mihi *partes meas* tueri necesse fuit. — Si cessaveris, *memoria tui* non erit diuturna.

490. Litterae tuae *desiderium tui* aliqua ex parte leniunt. — Doleo *mea causa* in has te angustias incidisse. — Si arroganter feceris, flagrabunt omnes odio *tui*.

491. Nemo est *nostrum*, quin recordetur *vestri*. — Numquis est *vestrum*, qui memor sit *nostrum*? — Unus *vestrum* misertus est *nostrum*.

492. De conjuratis Cato non iudicavit *idem quod* Caesar. — Jam non est *eadem* Roxane, quae erat, vivo Alexandro. — Non est *idem* otium atque cessatio.

493. Verres, quum *se* defendit, tum me orat, ut *sibi* auxilio veniam. — Excruciat me herus, quia *sibi* non dixerim. — Vos ex M. Fabonio audistis Clodium *sibi* dixisse peritum Milonem triduo.

494. Jussit orare herus, ut, si *se* amas, ad *se* venias. — Antonio gratum facis, quod curas de *se* diligenter. — Ligarius in provincia pacatissima ita *se* gessit, ut *ei* pacem esse expediret.

495. Fontejus eadem *se* solatia *suis* relinquere arbitratur, quae *suis* pater *sibi* reliquisset. — Desinant conjurati insidiosi consuli domi *suae*. — Nolite hunc iudicare ex operibus *suis*.

496. Timochares pollicitus est *se* Pyrrhum veneno per filium *suum*, qui potionibus *ejus* praeerat, necaturum. — Induciomarus legatos ad Caesarem mittit *se* urbe excedere atque ad *eum* in castra venturum *suasque* fortunas *ejus* fidei commissurum. — Tullius librarios habebat complures, qui *sua* opera accurate describerent.

Constructio verbi.

Verbum substantivum.

Num. 93—95.

497. Petulantia magis est *adolescentium* quam *senum*. — Erat *majestatis* populi Romani prohibere injuriam. — *Cujusvis* hominis est errare; *nullius* nisi insipientis in errore perseverare.

498. *Meum* erat plectere scelus; *tuum* non committere. — Sunt *nobis* mitia poma et pressi copia lactis. — Vos, *quibus* aetas est militaris, mecum adnitimini.

499. Incumbite, ut *amicis utilitati* et *reipublicae honori* esse possitis. — Atticus non solum *suis*, sed *alienissimis* etiam *praesidio* fuit. — Jugurtha *domui Micipsae*, qui se adoptaverat, *exitio* fuit.

500. Alexander *humili statura* fuit, sed *excelso animo*. — Scipio erat impigro atque alacri *ingenio*. — Piso rugosa *facie* erat et *capite* cano.

Verba cum genitivo.

Num. 96—102.

501. Populus, qui tum flebat, praetorem *sacrilegii* damnaverat. — Camillus palam *sceleris* senatum arguere veritus erat. — Ego te hoc uno *crimine* condemnem necesse est.

502. Sic iudices exarserunt, ut eum *capitis* condemnarent. — Epaminondas a Thebanis *morte* mulctatus est. — Viri fortes hoc tempore *exsilio* damnabantur.

503. Drusus est de *praevaricatione* a tribunis absolutus. — Scribe, siquid *nostra* aut *illorum* intersit. — Plurimum interest *tuae fidei* te aes alienum ante idus dissolvere.

504. Equidem ad *nostram laudem* non multum video interesse. — Curet id populus Romanus, *cujus* interest barbaras compescere nationes. — Tu *nostram causam* suscipias velim, *cujus* interest bonos ab injuria prohibere.

505. Id neque *tua* interest neque *tuorum*; sed *mea solius*. — *Nostrum omnium* interest improborum conatus coercere. — Si meam domum Catilina cum suis invaserit, *vestra omnium* interest servare caput consulis.

506. Si te *municipiorum* non pudebat, ne *veterani* quidem exercitus? — Numquam Atticum pertaesum est *suscepti negotii*. — Decet nos meminisse *beneficiorum*, oblivisci *injuriarum*.

507. Recordor *lacrymarum*, quas pro me saepe et multum fudistis. — Nemo fuit Romae, quin *Reguli* miseretur. — *Irarum* muliebrum Socrates non satagebat.

508. Quum te video, venit mihi in mentem *improbitalis* meae. — Numquamne tibi *parentis tuae* venit in mentem? — *Tui* quidem venit mihi in mentem saepius quam *mei ipsius*.

Verba cum dativo.

Num. 103—110.

509. Quid *Romanis* ad Cannas relictum est? — Sunt profecto multi, qui eripiunt *aliis*, quae *aliis* largiantur. — Mucius noster ad me scribit te *mihi* maximas gratias agere.

510. *Strenuis* abunde dictum est; *ignavis* nulla oratio sufficit. — Haec ego praecipio *tibi* hominis frugi functus officio. — *Majora tibi* virtus tua dedit, quam fortuna abstulit.

511. Invident *honoris meo*; ergo invideant labori, innocentiae, periculis etiam meis. — *Huic* quoque *rei* subventum est maxime a nobis. — Nae tu, si *mihi* credidisses, melius *famae tuae* consulisses.

512. Edixit rex barbarus, nequis postea *Graecis litteris* studeret. — Damon incumbens *tereti olivae* sic canere coepit. — Incumbite, Quirites, *ad reipublicae* salutem.

513. Intererat Furius *pugnae* navali apud Salamina. — Has *tibi* tabulas prodesse non video, sed potius obesse plurimum *causae tuae*. — *Satarchis* plus inest virium quam ingenii.

514. Consul *comitiis*, opinor, non praeerit. — Si *rei* familiari abfui, *reipublicae* non deero. — Hannibal *ab urbe* aberrat non procul.

515. Superstitio ea vocatur, *in qua* inest timor inanis deorum. — *Columbis* ajunt inesse quendam gloriae intellectum. — Quantum potes *gratia*, tantum nos apud regem adjuva.

516. Bona existimatio *divitiis* haud dubie praestat. — *Cunctanti Q. Fabio* tribuni militum noluerunt diutius *praestolari*. — Quantum Hercules *Caco* viribus, tantum Cicero *Antonio* eloquentia antecelluit.

517. Si *reipublicae* consulis, fac *socerum* de rebus gerendis consulas. — De republica non libet *mihi* plura scribere. — Non licuit *mihi* per Curionem facere, quod volebam.

518. Harum *te* rerum causa, credo, *latebat*. — Non *te praeteriit*, quam tua causa sim sollicitus. — Nihil *ad rem attinet*, quid tu rerum in bello praedonum gesseris.

519. Illorum *te* fatum *manet*, quorum facta imitatus es. — Non *me fugit*, quanta cum perfidia hospitem tuum prodideris. — *Eo res pertinet*, ut grandem mihi dicam impingatis.

520. Frustra filiae Hieronis *genibus* carnificum supplices *acciderunt*. — Puellarum *collo* laqueum lictores *intenderunt*. — Populus misericordia motus regis *filiabus* vincula *exemit*.

521. Scipio ingenio militari *Hannibalem* antestabat. — *Ad eam insulam* crocodili non *adnatant*. — Pares *cum* paribus facile *congregantur*.

522. C. Fabium legatum *castris praesidio* dictator reliquerat. — *Caecilio crimini* vertes, quae *tibi laudi* ducis? — *Tigranes pignori* gemmeum monile *Volumniae* miserat.

Verba cum altero accusativo.

Num. 111—114.

523. Pythagoras *docebat matronas pudicitiam*, pueros modestiam. — Marius sub Scipionis disciplina *bellicas artes edoctus* fuerat. — Adherbal Romam legatos miserat, qui *senatum docerent de caede* fratris.

524. Rediens Brundusio *portorium* ab exactoribus *flagitabar*. — Ea, quae a natura *monemur*, non audimus. — Cur *ea me celas*, quae ego aliunde nosse possum?

525. Nemo tunc Romae fuit, quin *tui consilii* ab indicibus *commoneferet*. — Scio te maximis *de rebus* a fratre esse *celatum*. — Oh virum simplicem, a quo nihil *cuiquam celetur*.

Verba cum ablativo.

Num. 115—120.

526. Eumenes naves *commeatu onerari* jusserat. — Hannibal amphoras *complevit plumbo*, summas *operuit auro* argentoque. — Tigranes Catamitum *torque aureisque armillis ornaverat*.

527. Veteres templum Junonis egregiis *picturis locupletare* studuerunt. — Populi grati est *praemiis afficere* bene meritos de patria cives. — Gens illa pecuniae ignara merces *mercibus mutat*.

528. Manlius *torquem* hosti ereptum *sibi induit*. — Cethegus cruentum *sagum* ex acie rediens *exiit*. — Quinctius *arma induitur*, quibus hostem *exuerat*.

529. Fossas *caesorum militum implens* aditum sibi ad castra hostium fecit. — Siquis barbatus equitat in arundine, *hellebori eget*. — Quin tu corbes texis, *quorum indiget* usus?

530. Verres Furium ob virtutem laurea *corona donarat*. — Si fures *aditu prohibuisses*, salva tibi arca foret. — Marius *nucibus* terram *spargere* post nuptias solebat.

531. Senatus *populo* sumptuosas coenas *interdixerat*. — Caesar hostem *commeatu interclusit*. — Rex obvios *salute impertire* consueverat.

532. Villam *abundare oportet porco* et gallina. — Si obtreptabitur, *utar auctoritate* senatus et *vita* potius quam patria carebo. — Macedonum *gaza*, quae fuit multo maxima, *potitus* dictator est.

533. Herculis simulacrum ajunt *sudore manasse*. — Nihil honestum est, quod *justitia vacat*. — Barbari eorum *carne*, quos in bello occiderunt, *vescuntur*.

534. Forum Syracusarum civium innocentium *sanguine redundavit*. — Si *pace frui* cupimus, bellum nobis strenue *gendum* est. — Puerorum infirmitas majorum *auctoritate nititur*.

Verba cum ablativo et praepositione.

Num. 121—122.

535. Verres *ex illis* se dicebat signa *emere*, a quibus per vim *auferebat*. — *Audivi ex Pisone* bellum Poenis illatum

iri. — Gommus ad Germanos profugerat, a quibus maxima auxilia *mutuatus erat*.

536. Adesse in foro videbatis, quos ego a *vestris cervicibus depuleram*. — Victi opem a diis *petebant*, quam ab hominibus *sperare* non poterant. — Per ego te haec genua oro, ut me *ex iis miseris eripias*.

537. Milesius ille a ceterorum *consilio* se *abhorrere* dicebat. — Multae civitates ab Afranio *desciscere* parabant. — Omnia discordiis flagrabant, *ex quibus oriuntur* bella civilia.

538. Navis improvida periculi *scopulos praetervecta* est. — Marcellus copias *Baetim trajicere* constituit. — Vehemens opinio barbarorum *animos pervaserat* Romanos oppugnatione non destituros.

Constructio participii.

Num. 123—126.

539. Ad te confugi *exagitatus* a cuncta Graecia, tuam *petens* amicitiam. — Lamia epistolam mihi reddidit *missam* sibi a Caesare. — Caesar Aegypto *potitus* reges ab Ptolemaeo *scriptos* constituit.

540. Una in illa re servitutis *oblita* civitas ingemuit. — Consul *donatus* ab amicis grandi pecunia ad Volscos exsultatum abiit. — Regia classis, *exprobrans* ignaviam hosti, oram Aethiopiae vastabat.

541. Plerique superbiam Parthorum *perosi*, *datum* a Romanis regem malebant. — Vir probus morum perversitatem fuerat *pertaesus*. — Plebs regum nomen *perosa* erat.

542. Tesseram tribunus dederat, ut milites curati et *pransi* essent. — Rex intempesta nocte bene *potus* ibat cubitum. — *Considerati* hominis est, qua de re jure decertari oportet, armis non contendere.

543. Viros legum judiciorumque *metuentes* in hac causa habuistis. — Ut primum juvenus belli *patiens* erat, ad arma vocabatur. — Recepit veterem amicum amantem suique *ob-servantem*.

Constructio gerundii.

Num. 127—133.

544. Hieme *vertendum* est glebas, vere novo *serendum* aestate *metendum* segetes. — *Paranda* classis fuit, ne com-
meatus interciperentur. — *Redeundum* fuit in castra, ne hostes
impedimentis potirentur.

545. Majorum placitis *parendum* est adolescentibus. —
Exhortandus es mihi, bone adolescens, ne cum improbis so-
cietatem coëas. — Si Epicureis credendum sit, *quaerenda* est
pecunia primum, virtus post nummos.

546. Provincias *obeundi* populosque *multandi* potestas
Verri datur. — *Ferendo* injurias majorem laudem merebere
quam *ulciscendo*. — Idoneum tempus ratus est Atticus studiis
obsequendo suis.

547. Haccine tu de causa cupidus eras *extinguendi* mei?
— Scientia oratoris est recte *faciendi* magistra. — Nullus fuit
in Graecia Apelle *pingendi* peritior.

548. *Ad ulciscendum* necem fratris Argos cum pugione
Graeculus venerat. — Questus praetor est de iis, qui pecu-
niam *ob judicandum* acceperant. — Nullo loco deero *ad*
subveniendum plebis inopiae.

549. Has litteras librario *inter coenandum* dictavi. — Broc-
chus *ex occando* plus juvari arva putabat quam *ex arando*.
— De *inferendo* bello fetiales Carthaginem senatus miserat.

550. Plus operae Septimius *in scribendo* ponebat quam
in legendo. — Quum *a dicendo* vacaret, dabat Tullius *scribendo*
operam. — *Pro canendo* tulerunt sua praemia psaltriae.

551. Ne Croesi quidem gaza par esset *dissolvendo* aeri
alieno, quod *ad pergraecandum* contraxisti. — Proelium *de*
scandendo vallo commissum est. — Pro ope *ferenda* pergit
oppugnatum ire urbem.

552. C. Marius arma *opprimundae* reipublicae ceperat. —
Tuendae gratia civitatis caput meum objeci inimicorum telis.
Ancillae *eluidis* vestibis linteisque operam dederunt.

553. Incumbite, oh adolescentes, *ad sequenda* majorum
vestigia. — *Scribendorum* causa militum excesserant urbe
consules. — *Tuendarum* gratia sororum strinxerat Curio pu-
gionem.

554. Infans *alendi* causa nutrici creditus est. — Pueri *ante*
docendum ingenio sint rudes necesse est. — Vires animi
sicut corporis *exercendo* firmantur.

555. Sum jam pridem cupidus vestri *videndi*. — Omnibus
cura est sui *custodiendi*. — Abi, soror; non est mihi copia
tui *sequendi*.

556. Nondum erat tempus *metendi* segetum. — Quam
dedisti ad me epistolam, non fuit potestas ejus *legendae*. —
Venit Volumnia ad socerum sui *expurgandi* causa.

Constructio supini.

Num. 134—136.

557. Tribunitiam potestatem *eversum* profecti estis. —
Pueros *dormitum* jubet ire mater. — An est qui nesciat venisse
Cajam tot dierum viam tibi *gratulatum*?

558. Rex amicitia populi Romani fretus legatos ad Jugurtham
de injuriis *questum* mittit. — Hera ancillas ad oram fluminis
lavatum miserat. — Naso ad Scythas *exsulatum* ierat.

559. *Coctum* ego, here, non *vapulatum* conductus sum.
— Quis vidit umquam anum acheronticam dari *nuptum*? —
Emere licet, si est argentum, quae *venum* proposita sunt.

560. Quae tibi acciderunt, sunt lepida *memoratu*. — Pro-
digium mirabile *visu eventuque* fuit. — Rex domum incubia
nocte *venatu* revenit.

Constructio ceterorum verbalium.

Num. 137.

561. Hanno *vitabundus* insidias loco edito castra posuit.
— Macedones regem *venerabundi* corpora humi prosternunt.
— Consul *populabundus* castra hostium Romam rediit.

562. Qui fuerit noster Brundusio *reditus* exposui ante. —
Maturior solito fuit Pompeji ad urbem *accessus*. — *Aditus*
ad laudem latior patet eloquentiae quam peritiae rei militaris.

563. Quis est omnium in plebe, cui largitio non sit *optabilis*? — *Tenacem* propositi virum aura popularis non dejicit de sententia. — *Improvistos* insidiarum Hannibal Romanos oppressit.

564. *Conscios* conjurationis Catilina in conventum vocavit. — Rex fuit utilium bello *studiosus* equorum. — *Provida* futuri congerit formica acervos.

Constructio adverbii.

Num. 138—159.

565. Mihi frequens conspectus vester *multo* jucundissimus est. — Socer hujus vir *multum* bonus est. — Tua scripta *multo* sunt meliora meis.

566. Tuam sententiam requiram *separatim a* ceteris. — Incerti vagabantur haud *dissimiliter* navibus sine gubernaculo. — Lacryma nihil *citius* arescit.

567. C. Lamia uno omnium *familiarissime* utor. — *Per-tinacissime* hi ex omnibus in sententia permanserunt. — In isto juvene, quamquam est *satis* animi, *parum* est auctoritatis.

568. Praestabilius esset *ubivis* gentium quam in ista urbe aetatem agere. — Quando *eo* miseriarum venturus eram, parum profuit e stirpe regia nasci. — Antonius in Palatio domum, arcis *instar*, aedificavit.

569. *Pridie* idus junias Padum copias trajeci. — Sententiam Bibuli de tribus legatis *postridie* ejus diei secuti sumus. — *Postridie* ludos Apollinares cepi Megaram iter.

570. *Ecce* hominem miserum, dignum meliore fato. — Cuncta civitas *obviam* victoribus processit. — Vivere oportet *convenienter* naturae.

571. *Per* nobis gratum feceris, si brevius peroraris. — Somnus a prandio *perquam* salutaris esse putatur. — Ierunt cubitum ab solis occasu tertia *aut* non *multo* secus.

572. Amitam puer diligebat *aeque ac* parentem suam. — Haec *contra* evenerunt, *quam* tu vaticinatus fueras. — *Commodum* foras ieram, *quum* domus mea corrui.

573. *Interea* maneant obsides, dum pecunia redditur. — Cererem Siculi *juxta* colunt *atque* ipsam Junonem. — Fortunam belli volo *perinde* scribas, *atque* ex Lucullo accepisti.

574. Verbosior factus es *prae ut* eras dudum. — Noli ire *praeter quam* ducit semita. — *Postridie* ego natus sum *quam* Quirinus ex Rhea.

Constructio praepositionis.

Num. 160—203.

575. *A vento*, qui fuit, unda tumet. — Ferocissimae omnium sunt pantherae *ab Afris saltibus*. — Centesima lux haec est *ab interitu* Clodii.

576. Corpora interfectorum sine exsequiis data sunt *ad sepulturam*. — Consul alter *ad Cannas* cecidit, alter equo fugit. — Mundi pulchritudo *ad divinam* vix est momenti instar.

577. Neque flaminem neque pulvinar constitui fas est *ad* divi Julii. — Remigravit ad urbem Pompejus *ad* tribus millibus fugitivorum interfectis. — Quo in proelio *ad* centum tribuni desiderati sunt.

578. Habebuntur comitia *citra ludos* Apollinares. — Sacra Lanuvinis reddita sunt *cum eo ut* aedes Junonis communis esset cum Romanis. — Praestat *cum periculo* capitis agere quam *cum dedecore*.

579. Tullius saepe in Antonium *de rostris* invexit. — Uni epistolae respondi, in qua est *de periculis* reipublicae. — Verus es tu Graeculus, qui *de nihilo* irascaris.

580. *Ex sua villa* Lucullus fremitum fluctuum audiebat. — Ennius in sepulcro Scipionum constitutus est *ex marmore*. — Antonius, cum ex caupona diluculo prodiisset, visus est *ex vino* vacillare.

581. M. Tullius dicendo faciebat iudices *ex adversariis* amicos. — Superis bene juvantibus, res procedent *ex animi sententia*. — Anus *e proximo* aedes suas conducere recusavit meretriculis.

582. Furius quidem, si *ex morbo* oculorum tunc non navigavit, *extra noxam* est. — *Extra te* nemo mihi videtur fidelis

amicus esse. — Praedones, Verre praetore, *in littore securi* inambulabant.

583. Jubet omnes, qui arma ferre possent, *unum in locum* convenire. — Plures cum telis *in hunc* faciunt de loco superiore impetum. — Hispania *in duas partes* Ibero flumine dividitur.

584. *In socios* Aeneae Juno fuit infesto animo. — Infantem de gremio nutricis *in ulnas* soror sustulit. — Barbarorum est *in diem* vivere.

585. Naso longa poemata *intra paucos dies* conficiebat. — Croesus manibus *post tergum* victis ad supplicium ductus est. — Cincinnatus *post sextum mensem*, quam factus est dictator, se magistratu abdicavit.

586. *Per dexteram* te istam oro, quam regi Dejotaro hospes hospitii porrexisti. — *Per somnum* visus sum audire de mausoleo vocem. — *Quum per valetudinem* potero, Cumas navigabo.

587. Sed finis sit, neque enim *prae lacrymis* jam loqui possum. — Hujus me fortunae adeo non poenitet, ut eam *prae me* feram. — *Praeter oram* maris pascentes cervos Aeneas telo transabiit.

588. Sapere visus est mihi puer *praeter aetatem*. — Ain dicimus *pro aisne*, nolle *pro* non velle. — Praemiis afficiere *pro eo ac* meritis es.

589. *Pro aede* Cereris stabant geminae canephorae. — Ut pateat tibi ad Caesarem aditus, enitar *pro viribus*. — *Secundum aedes* tuas apertus est ludus.

590. Tibi Caesar, quem Brutus percussit, videtur in coelo *secundum deos* sedere. — Senatores *secundum Catonem* sententiam dixerunt. — Siculi *secundum Junonem* Cererem colunt.

591. Audio etiam furto ablata a Verre signa; idque *propius fidem* est. — *Prope a domo* tua habitat anus illa venefica. — Ceteras insulas, quae Cyclades nominantur, *sub Atheniensium* redegit potestatem.

592. Triarii *sub montem* per inducias successerunt. — Sudes defixae *sub aqua* flumine tegebantur. — Servi *sub oculis* domini operam suam probare studebant.

593. *Sub orationem* Tullii Caesar mutavit sententiam. — Milites in castris *sub dio* cogebantur pernoctare. — *Sub horam* tertiam domum senatores reverterunt.

594. Omen putavit esse, quod septem corvos *super tumulum* sedere vidit. — *Super* beati illius *cervice* gladium seta equina aptum pendere rex jusserat. — *Super rebus* in bello gestis consul litteras Romam dat.

595. Visa sibi est Cloelia per visum cernere senem *supra* humanam *speciem*. — Caesi sunt hostium *supra quinque millia*, ex nostris *supra nongentos*. — *Super coenam* placuit ire cubitum.

596. Plato iram in pectore, cupiditatem *subter praecordia* locavit. — Quo possent currus Padum transvehi, congesta est glarea *subter aquam*. — Equites *ephippiorum tenuis* flumine mergebantur.

597. Praetor tribus *ante* diebus ad urbem accesserat. — Diebus *circiter* quindecim arma undique congesta sunt. — Agnus *contra* timens, qui possum, inquit, facere, quod quereris, lupe?

598. Scribe quid sentias de transeundo in Epirum; de Tirone *coram* loquemur. — Quum ad ripam Sequanae probuisssem, emergens e fluvio coluber *juxta* consedit. — I tu *prae*, puer; ego pone sequar.

599. Hydram Lernaie *prope* intueri nemo audebat. — Consul ira inflammatus gladium, qui *propter* erat, protinus destrinxit. — Tullius fuit oratorum princeps; nemo dicet *secus*.

600. Signum Vestae sic affabre elaboratum est, ut nihil possit *ultra*. — Antiochus se Romam *usque* ex ultima Syria contulit. — Hannibal copias trans Apeninum *usque* transtulit.

Constructio conjunctionis.

Num. 204—218.

601. Invasit Verres in bona Siculorum; *at* vapulavit Tullianis actionibus. — *At* premebaris aere alieno: scilicet ex provincia locuplete vir consularis redieras vacuus. — Tace, insane; ante ego hoc didici, *quam* tu natus es.